

Jerzy Cichomski

Biała Podlaska. Zespół pałacowo-obronny

Informator Archeologiczny : badania 18, 183

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BAKOWA GÓRA, gm. Ręczno
woj. piotrkowskie

patrz
późne średniowiecze

BIAŁA PODLASKA
Zespół pałacowo-obronny

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwa-
torska
Oddział w Lublinie

Badania prowadził mgr Jerzy Cichomski. Finansował WKZ w Białej Podlaskiej. Trzeci sezon badań. Ślady osadnictwa z epoki brązu - kultury pomorskiej oraz z okresu wczesnego średniowiecza. Pałac i fortyfikacje z XVII w.

Przed rozpoczęciem sezonu oraz równoległe z pracami archeologicznymi prowadzono badania geofizyczne: sejsmiczne oraz sondowania i profilowania geoelektryczne. Badania geofizyczne są przedmiotem osobnego opracowania. Szczegółowa lokalizacja wykopów archeologicznych została oparta na wynikach tych prac.

Założono 13 wykopów o łącznej powierzchni około 170 m². Tematyka badawcza objęła 4 problemy: południowe zamknięcie fortyfikacji, dziedzińiec, główny korpus pałacowy i bramę zachodnią.

Dla rozwiązania pierwszej kwestii założono 5 wykopów /VI, VII, XIII, XIV, XV/. Od strony południowej nie istnieją dzisiaj fortyfikacje, przyjmowano, iż pierwotnie także ich nie było. W wykopach odsłonięto nawarstwienia i konstrukcje charakterystyczne dla wałów i fos. W wykopie VI natrafiono na drewnianą palisadę wykonaną u podstawy wału - od strony fosy. W wykopie VII odsłonięto relikty drewnianego mostu, prowadzącego pierwotnie na tzw. zwierzyńiec. W wykopie XIII natrafiono na fragment konstrukcji drewnianej, sumikowo-łątkowej. Brak zdecydowanie jednoznacznego kontekstu utrudnia jej interpretację. Wiąże się ona jednak z wałem obronnym.

W wyniku badań geofizycznych stwierdzono anomalie w nawarstwieńcach na dziedzińcu. Ponieważ od czasów powstania pałacu był on wolny od zabudowy podejrzewano, iż są to relikty starszego założenia, którego ślady funkcjonowania w postaci ceramiki odkryto w poprzednich sezonach. Oczekiwania spełniły się tylko częściowo. W wykopie VIII, założonym w północno-zachodniej części dziedzińca natrafiono na warstwę kulturową, zawierającą dużą ilość ceramiki zdecydowanie starszej niż XVII-wieczne założenie - jest to ceramika kultury pomorskiej i ceramika wczesnych faz wczesnego średniowiecza. W wykopie XVI odsłonięto zagadkową konstrukcję, wykonaną z dużych gładkich pólnych, bez zaprawy. Przypomina ona nieco bruk. W nawiązaniu do efektów badań geofizycznych określono kształt owej konstrukcji - jest on w przybliżeniu owalny, o średnicy 13 - 18 m. Być może jest to pozostałość /może do końca nie zrealizowana/ sadzawki-fontanny ?/. Nie odsłonięto żadnych relikwów konstrukcji mieszkalnych czy obronnych starszego założenia.

W wykopie IX przebadano fundamenty baszty północno-zachodniej pałacu i galerii komunikacyjnej, łączącej pałac z oficynami. W wykopach X-XII odsłonięto relikty bramy zachodniej "kosiarskiej".

Materiały znajdują się /do czasu pełnego ich opracowania/ w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Lublin.

Badania nie będą kontynuowane.

BIŁY KOŚCIÓŁ, gm. Wielka Wieś
woj. krakowskie

patrz
paleolit i mezolit

BŁOTNICA STRZELECKA, gm. Strzelce Opolskie
woj. opolskie
Stawowisko A

patrz
okres wpływów rzymskich

BOBROWNIKI
woj. włocławskie
ul. Kościelna/nowa plebania/

patrz
późne średniowiecze

BOBROWNIKI
woj. włocławskie
Zamek

patrz
późne średniowiecze

BODZENTYN
woj. kieleckie
Miajskie mury obronne
odc. pu.

patrz
późne średniowiecze

BOLESŁAW, gm. Bukowno
woj. katowickie
pałac

Wojewódzki Ośrodek Badań
i Dokumentacji Zabytków
w Katowicach

Badania prowadził mgr Jacek Pierzak. Finansował WOBiDZ w Katowicach. Pierwszy sezon badań. Relikty pałacu - /koniec XVI - XVIII w./

Stawowisko położone jest w rejonie ulicy Głównej, w obrębie parku, na rozległej polance, w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego dworku. W roku 1982 przeprowadzono tu na zlecenie WKZA w Katowicach badania geofizyczne. W wyniku tych prac ustalono pod ziemią obecność konstrukcji murowanych, a także wyznaczono przypuszczalne granice rzutu poziomego obiektu.

Celem badań archeologicznych było z jednej strony zweryfikowanie prac geofizycznych, z drugiej zaś dokładne ustalenie rzutu budowli i jej chronologii. Dane te będą wykorzystane przy